

Kapitoly z ruských reálií

Kapitola 1.

**Základní geografické informace,
nejdůležitější mezníky ruské historie**

Poloha Ruska

РОССИЯ

Цифрами на карте обозначены:

1 - Литва	5 - Грузия
2 - Латвия	6 - Азербайджан
3 - Эстония	7 - США
4 - Белоруссия	

Státní hranice:

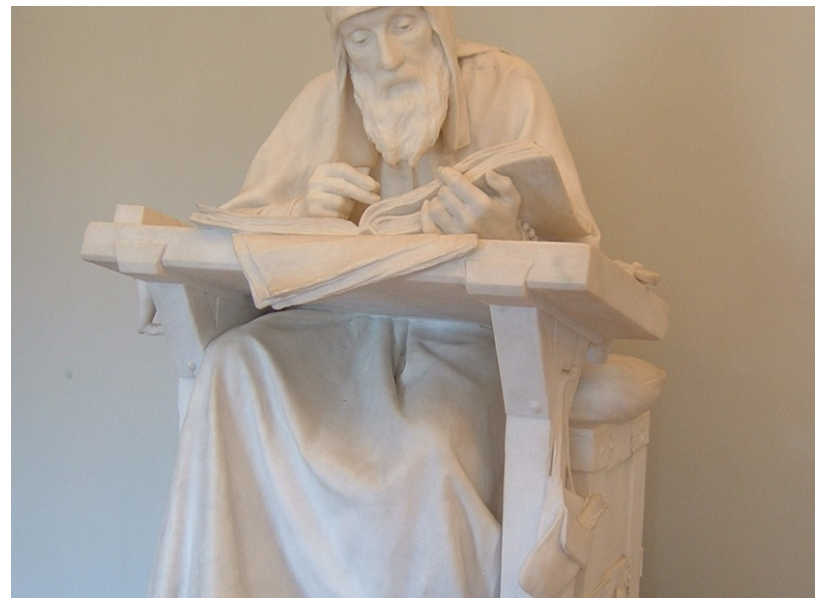
- Norsko
- Finsko
- Estonsko
- Lotyšsko
- Litva
- Polsko
- Bělorusko
- Ukrajina
- Gruzie
- Ázerbájdžán
- Kazachstán
- Mongolsko
- Čínská lidová republika
- Severní Korea
- Japonsko
- Spojené Státy Americké

Dějiny Ruska

- *Pověst dávných časů*

je považována za nejstarší z dosud zachovalých ruských letopisů (vedle označení letopis se také užívá označení kronika).

Datovaná část dějin Kyjevské Rusi začíná rokem 852

Slované

Pravlast Slovanů

- Leží mezi řekami Dněpr, Visla, Dvina a Pripjať → podél řeky Dněpr (území dnešní Ukrajiny), podél severního údolí řeky Volhy, východně od Moskvy, západně od dnešního Moldavska

Stěhování Slovanů

- **5. až 6. století** příchod Slovanů do jižní a střední Evropy = součást stěhování národů
- kmenové svazy - Polané, Drevljané (Děrevljané), Dregoviči, Radimiči, Vjatiči, Kriviči, Ilmeňští Slované, Dulěbové (Doudlebové), Bílí Charvaté (Charváti), Severjané, Uličí (Ugliči), Tyverci
- jazykové rozdělení Slovanů na:
  - jižní (Bulhaři, Slovinci, Chorvati, Srbové, Černohorci, Makedonci)
  - západní (Slováci, Poláci, Lužičtí Srbové, Polabští a Pobaltští Slované, Češi)
  - východní (Rusové, Ukrajinci, Bělorusové)

Rozšíření Slovanů

Rodový způsob života

- vznikají rodiny, které se sdružovaly do malých osad → zárodky vesnic, osídlení kolem řek
- představiteli rodu byli rodový stařešina (měl právo veta) a rada rodu
- rody se sdružují do kmenů a ty do kmenových svazů
- v čele kmenového svazu kníže a jeho vojenská družina → bojaři (rodová šlechta)
- byli výborní válečníci

Varjagové

- Válečníci
- Obchodníci

Rjurik
(Рюрик)

Založení Kyjeva

- https://youtu.be/wMbQPj_TaXs

9. století. Vznik Kyjevské Rusi

- Postupně vznikla dvě významná střediska: Novgorod a Kyjev
- Novgorod ovládnou Varjagové (Vikingové, Normané) – kníže Rjurik
- Varjažská knížata – Rjurikovci
- Opírali se o téměř výlučně varjažskou družinu, z níž se vyčlenili tzv. bojaři (knížecí muži), kteří tvořili užší radu knížete
- Mezi velmože postupně pronikali i vojvodové měst (starocy gradskije)
- Vybírání daní (mir) – kníže chodil se svými bojovníky „po lidech“ (tzv. poljudje)
- Daně se vybíraly nejen v penězích, ale i v kožešinách, medu, vosku, obilí
- Roku 882 dobyl kníže Oleg Kyjev → sjednocení s Novgorodem = vznik Kyjevské Rusi

Kyjevská Rus

10. století. Pokřestění Rusi

- <https://youtu.be/hfwz55XxgwQ>

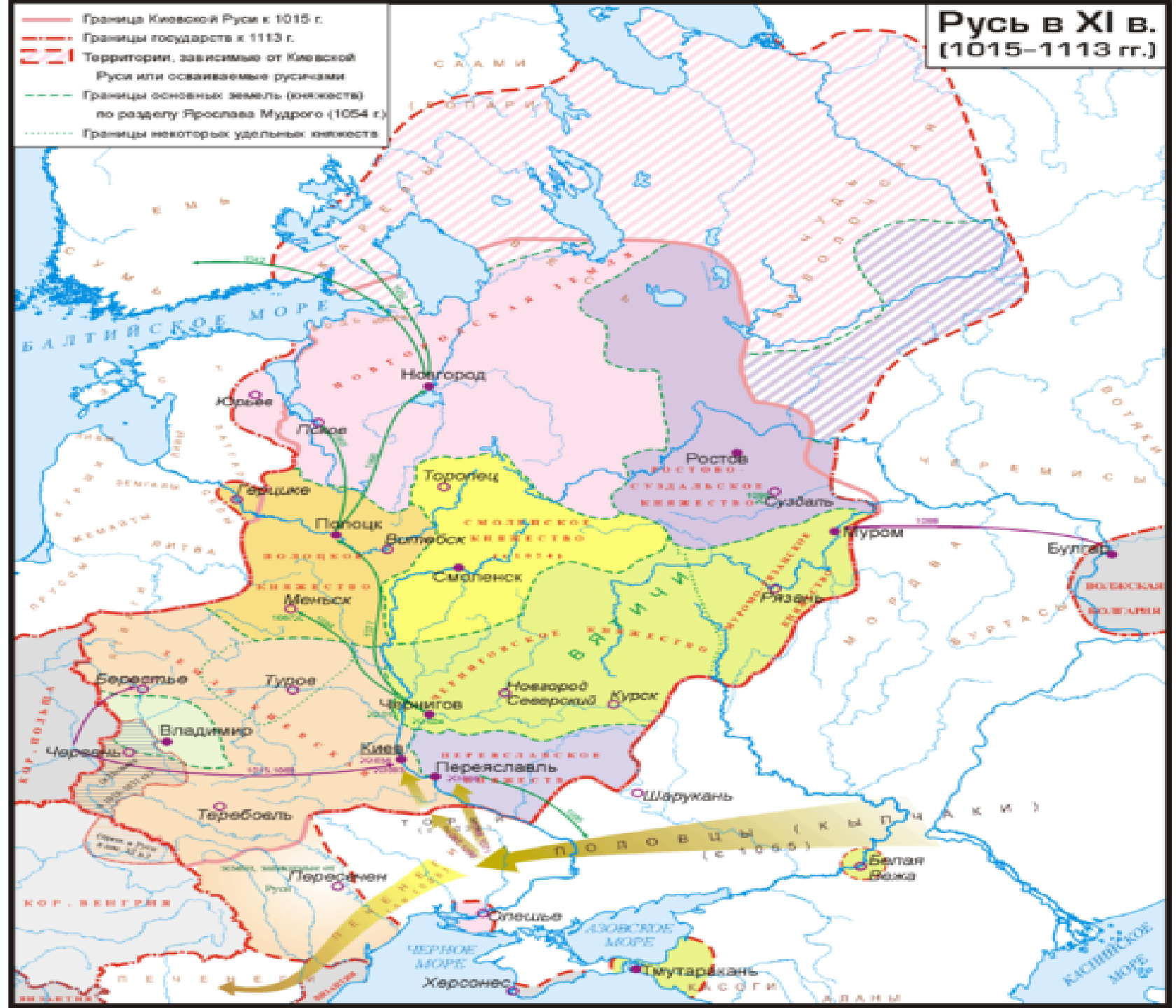
Kníže Vladimír 980 - 1015

11. století. Vrchol rozvoje Kyjevské Rusi. Vláda Jaroslava Moudrého 1016 – 1054

- rozkvět křesťanství - chrám sv. Sofie v Kyjevě (1037), jmenoval metropolitu ruské církve
- Jaroslav podporoval překládání řeckých spisů jak náboženských, tak právních
- v roce 1016 byla sepsána tzv. **Ruská pravda** (Pravda Jaroslavova) – **soubor psaných zákonů**
- tresty byly odstupňovány podle příslušnosti ke skupině obyvatelstva, převládaly peněžní tresty, nebyl trest smrti
- Výhodná sňatková politika → dceru Annu provdal za francouzského krále Jindřicha I., Alžbětu za Haralda III. Norského, další dceru za pečeněžského knížete

Největší územní rozmach Kyjevské Rusi

12. století. Rozpad Kyjevské Rusi

- Kyjevská Rus se rozpadla na 12 knížectví a ty dále na 240 menších územních celků (1169)
- 1240 – dobytí Kyjeva Mongolotatary → úplný zánik Kyjevské Rusi

Mongolové

- Měli kočovný způsob života, chov ovcí a koní, sdružování do kmenů.
- Čingischán - vycvičil velkou armádu, snil o vytvoření světové říše, byl sjednotitelem mongolských kmenů, prvním *Velkým chánem Mongolů* a jedním z nejslavnějších vojevůdců a dobyvatelů na světě.
- Mongolové dokázali během několika málo let dobýt Čínu, střední Asii i východní Evropu. Vytvořili tak říši, která nemá svým rozsahem v dějinách obdoby.

МОНГОЛЬСКИЕ ЗАВОЕВАНИЯ В XIII ВЕКЕ

- Район первоначального объединения монгольских племен под властью Чингисхана до 1206 г.
- Владения Чингисхана ко времени его смерти в 1227 г.
- Завоевания потомков Чингисхана в XIII веке.
- Территории, находившиеся под временным контролем монголов
- Территории, платившие дань
- Места наиболее крупных восстаний против монгольских завоевателей
- Места и даты главных сражений

- Походы Чингисхана
- Походы сыновей и полководцев Чингисхана
- Походы хана Батыя и его полководцев в 1236-1248 годах
- Путешествие Марко Поло 1271-1295 гг.

13. – 15. století. Nadvláda Mongolů

13. století. Vznik Moskevského knížectví

- Původně nevelká osada Kučkovo na břehu Moskvy,
- Součást Vladimirsko-Suzdalského knížectví
- **1147** první písemná zmínka – kníže **Jurij Dolgorukij** *sem zve svého spojence knížete Svjatoslava*
- 1156 budování palisád a opevnění kolem Moskvy, tj. vybudování hradu Moskva
- Přesídlení představitelů ruské církve – stavba chrámů
- Moskevské knížectví vzniklo v 70. letech 13. st.
- Vzniká tak nové centrum na severovýchodě Rusi, postupně roste jeho význam

Konec 14. století

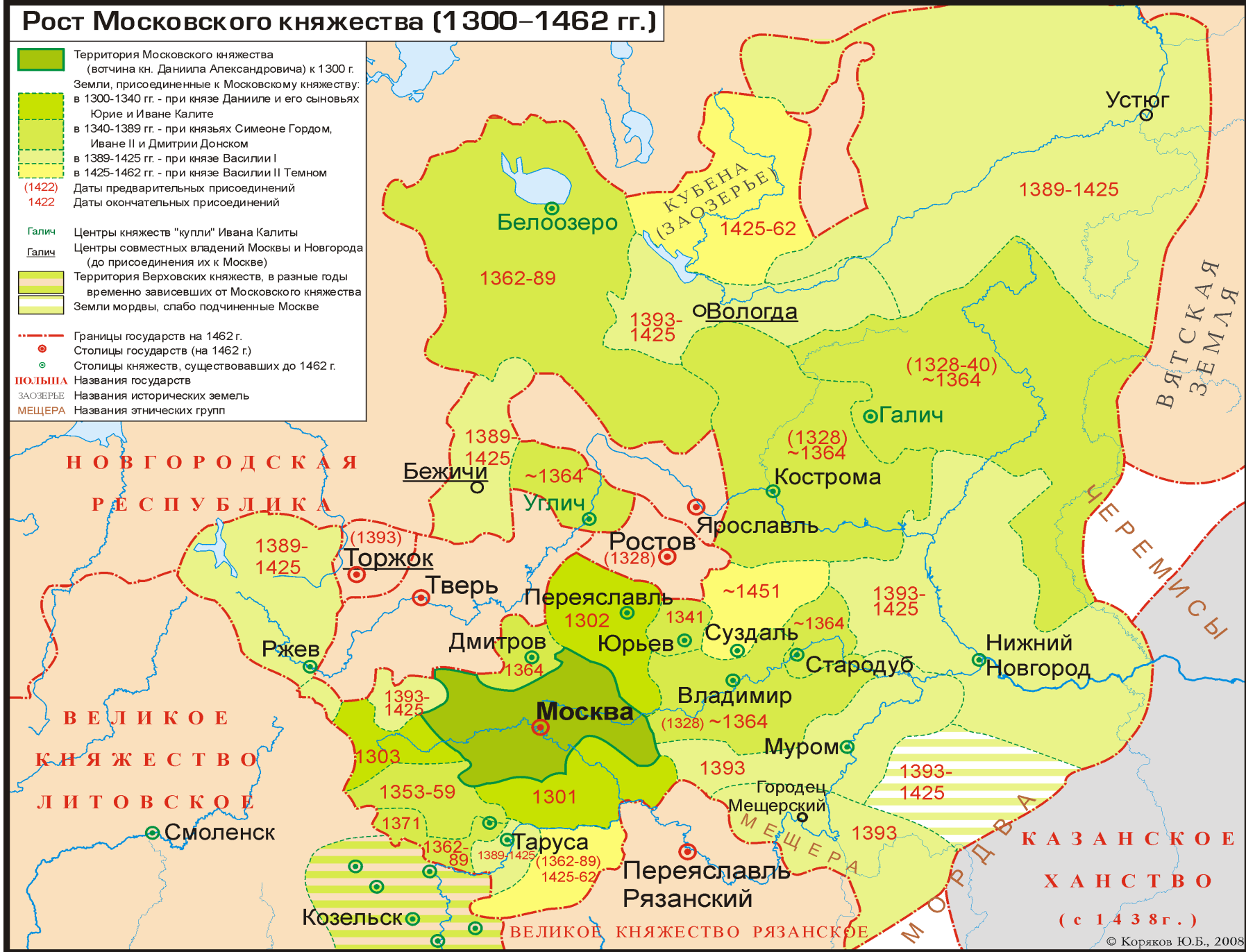
Rus rozdělena na knížectví:
Rostovské, Tverské, Rjazanské,
Jaroslavské, Moskevské,
Novgorodská a Pskovská republika

Platili daň Zlaté Hordě

Рост Московского княжества (1300–1462 гг.)

- Территория Московского княжества (вотчина кн. Даниила Александровича) к 1300 г.
- Земли, присоединенные к Московскому княжеству:
  - в 1300-1340 гг. - при князе Данииле и его сыновьях Юрие и Иване Калите
  - в 1340-1389 гг. - при князьях Симеоне Гордом, Иване II и Дмитрии Донском
  - в 1389-1425 гг. - при князе Василии I
  - в 1425-1462 гг. - при князе Василии II Темном
- (1422) Даты предварительных присоединений
- 1422 Даты окончательных присоединений
- Галич Центры княжеств "купли" Ивана Калиты
- Галич Центры совместных владений Москвы и Новгорода (до присоединения их к Москве)
- Территория Верховских княжеств, в разные годы временно зависевших от Московского княжества
- Земли мордвы, слабо подчиненные Москве
- Границы государств на 1462 г.
- Столицы государств (на 1462 г.)
- Столицы княжеств, существовавших до 1462 г.
- ПОЛЬША Названия государств
- ЗАОЗЕРЬЕ Названия исторических земель
- МЕЩЕРА Названия этнических групп

Příčiny posílení moci Moskevského státu:

Povahové vlastnosti
prvních moskevských knížat

Výhodná zeměpisná poloha
(přistěhovalectví, obchodní
a politické podmínky)

Církevní podpora,
přenos centra ruského pravoslaví
z Vladimira do Moskvy

Podpora Zlatou
hordou

Právo vybírat
daň pro chána

Příčiny vzniku centralizovaného státu

Vnějšně-politická: boj s vnějšími nepřáteli (zejména s Mongoly)

Ekonomické:

- rozvoj feudalizmu

- Vzniká nová forma vlastnictví půdy – pomestje,
rus.: поместье (půda jako odměna za vojenskou službu)

Kulturní:

- Stejné náboženství a kultura
- Církevní podpora

15. století. Vznik centralizovaného státu. Konec mongolského jha. Ivan III Velký

- **1480** „Стояние на реке Угре“
- **Ivan III Velký**. Připojil Jaroslavské, Permské, Vjatské, Tverské a Novgorodské knížectví
- Prohlásil se za *Pána vší Rusi* – Великий князь - Государь всея Руси (nejen Moskevského knížectví)
- Sjednocený stát se stal jmenovat Rusko – Россия
- Rusko se stalo centrem pravoslaví

ОБРАЗОВАНИЕ ЕДИНОГО РОССИЙСКОГО ГОСУДАРСТВА В 1462 - 1533 гг.

УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ

- Территория Великого княжества Московского к 1462 г.
- Земли, вошедшие в состав Великого княжества Московского с 1462 г. по 1500 г.
- Русские земли, отвоеванные у Великого княжества Литовского с 1494 г. по 1503 г.
- Земли, вошедшие в состав Великого княжества Московского с 1510 г. по 1521 г.
- Границы Русского государства к 1533 г.
- 1521 Годы присоединения территорий

Důsledky mongolského jha

- . Násilné přerušení a zpřetrhání kulturních, politických i obchodních styků Rusi s Evropou ve 13. a 14. stol. → izolace Ruska
- . Odlišný vývoj → Rusko – středověk, Evropa – renesance
- . Hospodářský a kulturní úpadek Ruska → zaostává za Evropou o téměř 250 let

16. století. Car Ivan IV „Hrozný“

- 16.1.1547 korunován carem → vládce „vseja Rusi“
- 3.2. 1547 se oženil s Anastázií Zacharjinovou - šťastné manželství, mají celkem 6 dětí – přežil pouze syn Fjodor. Manželka zemřela, 1560 → začíná temné období, krutovláda → získal přívlastek „Hrozný“
- Období reforem - dobytí 2 chanátů (genocida)- Livonská válka (porážka) - zavedení opričniny (těžká ekonomická krize, vyvraždění šlechty) -

17. století

- Období *Smuty*
- Korunování cara Michaila Romanova – začátek dynastie Romanovců
- Stanovení absolutní monarchie
- Vláda cara Alexeje Michajloviče
- Reforma církve a její rozkol
- Množství lidových povstání (nevolnictví rolníků, zvýšení daní, rozkol v církvi)

- 1632 – 1634 Smolenská válka (návrat ruských měst)
- 1654 – spojení Ukrajiny s Ruskem
- 1654 – 1667 Rusko-Polská válka
- 1656 – 1658 Rusko-Švédská válka
- 1687, 1687 – výpravy proti Krymskému chanátu
- Kolonizace Sibiře a Dálného východu

Rusko na konci 17. století

РУССКОЕ ГОСУДАРСТВО в XVII в. (1618–1689 гг.)

- Территория Русского государства в 1618 г.
- Важнейшие укрепленные линии
- Пути в Западную Сибирь (на Обь)
- Морской путь (до 1620 г.)
- Печорский „Чрезкаменный“ путь
- Верхотурский путь
- Пути из Западной Сибири в Восточную

- Важнейшие экспедиции на Амур и Тихому океану
- Пути Ф. Алексеева (Попова) и С. Дежнева (1648–1649 гг.)
- Пути В. Пояркова (1643–1646 гг.)
- Пути Ф. Ушакова (1640–1651 гг.)
- Территории, присоединенные к Русскому государству в 1619–1689 гг.
- Русско-китайская граница, определенная Нерчинским договором 1689 г.
- Границы государств в 1689 г.

18. století. Vláda Petra I. Velikého

- Vytvořil Ruské impérium a sám se stal Imperátorem
- Otevřel Rusku „okno do Evropy“ – získal přístup k Baltskému moři, navázal obchodní spojení s Evropou
- Založil Petrohrad (Санкт-Петербург) – nové hlavní město Ruska
- Provedl modernizaci Ruska podle západních vzorů
- Provedl celou řadu reforem: ve státní správě, hospodářství, armádě, školství apod.

18.století. Období palácových převratů. Vláda Alžběty I.

- Až do roku 1796 vládly postupně 4 carevny → „ženské období“ ruských dějin: Kateřina I., Anna Ioanovna, Alžběta I., Kateřina II.
- Alžběta I. snažila se pokračovat v reformách svého otce Petra I.
- Podporovala vzdělanost, vybudovány školy, gymnázia v Moskvě a v Kazani
- 1755 otevřena Moskevská univerzita, později i Akademie umění, podporovala vědce (Lomonosov)
- Výstavba nových paláců – italský architekt Rastrelli, přebudování Zimního paláce, Jekatěrinského paláce v Carském Selu, Peterhofu a Strelni → „alžbětínské baroko“

EBUS
Lun

Vláda Kateřiny II.

- Snažila se vládnout jako osvícená panovnice
- V podmínkách Ruska pokládala za jedině správné uspořádání **samoděržaví**
- Reformovala Senát
- Rozdělila Rusko na gubernie (celkem 23), pozdější reformou změněny na *Naměstničestva*, v čele s generál-gubernátorem, ty se pak dělily na *újezdy*
- Zavedeny papírové peníze „abligacii“, což vedlo k inflaci a zdražování
- Podporovala volný obchod a vývoz zboží (litina, plátno, obilí)
- Úplná svoboda šlechty, mohla si volit státní službu nebo službu ve vojsku, mohla svobodně cestovat i do ciziny
- Ještě větší znevolňování poddaných, i když slibovala nevolnictví zrušit

Grigorij Orlov
Potěmkin

kníže

Potěmkinovy vesnice

- V roce 1787 podnikla Kateřina II. inspekční cestu na Krym
- Po cestě nechal údajně Potěmkin postavit kulisy bohatých vesnic a vojáci měli představovat blahobytné sedláky, stádo dobytka přesouvali kolem cesty

Kulturní přínos Kateřiny II.

- Probíhala reforma školství, byla vytvořena síť městských škol a první učiliště
- Zvláštní pozornost věnovala vzdělávání dívek, byl založen *Smolnyj institut blahorodných dívek*
- Byly založeny Ruská akademie, observatoř, anatomické divadlo, botanická zahrada, knihovna
- Kateřina II. byla velkou milovnicí umění, sbírala obrazy, sochy, nádobí i šperky a jiné cenné předměty
- Její sbírka se stala základem muzea Ermitáž, které otevřela pro šlechtickou veřejnost
- Zakládala nemocnice a sirotčince, podporovala očkování např. proti neštovicím
- Pokládala se za spisovatelku, psala a překládala komedie, bajky, pohádky, libreta k operám, články do satirického časopisu *Vsjakaja vsjačina* (ne vždy ale byla skutečnou autorkou, někdy se za ni pouze vydávala)
- Podporovala oficiální literáty, jako byli Gribojedov nebo Fonvizin, naopak přísné represe zavedla proti svým kritikům Radiščevovi, Novikovovi a dalším

Ermitáž
- přes 3
milióny
uměleckých
děl

19. století. Alexandr I.

- Vychovávala jej babička Kateřina II., která mu dávala přednost před jeho otcem Pavlem i jako svému nástupci na trůn
- 23. března 1801 zasedl na trůn, téhož roku korunován
- První finský velkokníže
- Polský král

Vztahy Francie a Ruska

- Alexandr I. Napoleona nenáviděl a snažil se vytvořit koalici proti němu
- V červenci 1805 Rusko uzavřelo protifrancouzskou koalici s Velkou Británií a Rakouskem
- Napoleon I. zahájil tažení proti Rakousku
- K rozhodující bitvě došlo 2. prosince 1805 u Slavkova (Austerlitz).
- Střetnutí u Slavkova je jednou z nejznámějších bitev, které proběhly na území Moravy, a patří mezi mistrovská díla taktiky

Ruské tažení

- Napoleon nemohl porazit Velkou Británii vojensky, rozhodl se proto zničit ji ekonomicky a nařídil kontinentální blokádu VB → zákaz dovozu anglického zboží do Evropy
- Rusko tuto blokádu porušuje → záminka k přípravě tažení do Ruska
- Napoleon shromažďuje obrovskou armádu 440 000 mužů a 24.června 1812 s ní překračuje řeku Němen, počítá s rychlým tažením
- Rusko má pouze 260 000 vojáků a proto ruský velitel Barclay de Tolly postupně ustupuje a nutí Francouze postupovat do ruského vnitrozemí, uplatňuje při tom „taktiku spálené země“, poprvé se také objevuje partyzánský způsob boje v týlu nepřítele → Velká vlastenecká válka

Bitva u Borodina

- 7. září 1812 došlo k rozhodující bitvě u Borodina (11 km před Moskvou)
- Vrchním velitelem ruských vojsk byl maršál Kutuzov
- Největší a nejkrvavější bitva z napoleonských válek
- Zúčastnilo se jí na čtvrt miliónů vojáků, Rusové byli dobře opevněni, bitva skončila nerozhodně

- Ztráty Francie

30 000-50 000 mužů, z toho 16 000 jízda,
480 důstojníků (47 generálů)

Rusko

39 000-45 000 vojáků, 211
důstojníků (23 generálů)

Napoleonova porážka

- Kutuzov se rozhodl ustoupit a zanechat Moskvu
- Napoleon vstupuje do prázdné Moskvy – nejsou zde obyvatelé ani zásoby → rabování, požáry
- Napoleon marně čeká na klíče od města a kapitulaci Rusů
- Začíná zima a Napoleon se rozhodne k návratu, je nucen postupovat po již vypáleném a vydrancovaném území zpět
- Poslední porážku utrpí u řeky Bereziny
- Z téměř půl milionové armády se zachrání pouze 10 - 20 tis. francouzských vojáků

Alexandr II.

- Získal skvělé vzdělání – hovořil několika jazyky, byl vzdělán v oblasti práv, politických věd i ve vojenských záležitostech.
- Roku 1867 prodal „za šapku zolota“ (7,2 milionu dolarů) Aljašku USA
- Provedl několik reforem:
- 1861 **zrušení nevolnictví**
- 1874 – všeobecná branná povinnost
- Vojenská služba - 6 let (dříve 25)

XX. Století. Mikuláš II.

Ruská revoluce 1905

Výsledky revoluce

- Nové státní orgány – počátek parlamentarizmu, omezení samoděržaví - více pravomocí Státní Dumě
- Demokratické svobody, zrušení cenzury, povoleny odbory, vznik legálních politických stran
- Buržoazie má možnost účastnit se politického života
- Zlepšení postavení dělníků, zvýšení platů, pracovní doba 9 – 10 hodin
- Větší svoboda rolníkům (například se mohli volně stěhovat)
- Omezena moc zemských velitelů

První světová válka

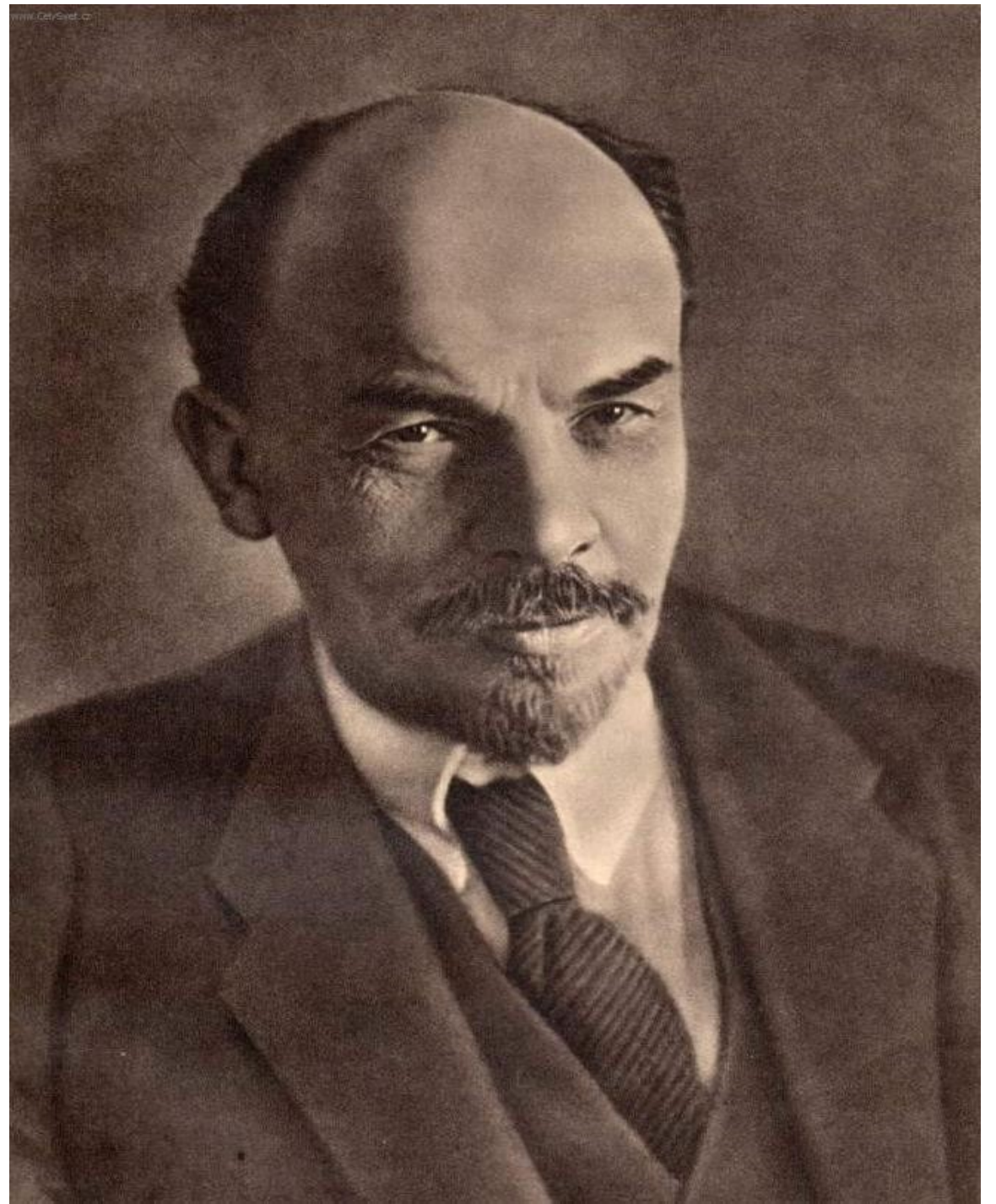
- Válečný konflikt 1914 – 1918, předcházely mu balkánské války
  - Spory mezi státy – snaha o nové přerozdělení světa, nejslabší místo Evropy – Balkán = „sud střelného prachu“
  - Francie x Německo
  - Rusko x Rakousko-Uhersko
  - Německo x VB
- vznikly dva vojensko-politické bloky Trojdohoda (VB, R, F) x Trojspolek (N, R-U, I)

Problémy Ruska

- Protahováním války vznikají Rusku velké problémy → nedostatek zbraní i potravin vede k hladu, vznikají „hladové bouře“, nepokoje a stávky
- Roste nenávisť k carské rodině, hlavně k carevně Alexis (je Němka a navíc se velmi sblížila s Rasputinem, kterého někteří pokládají za svatého muže a jiní za Antikrista)
- Roste činnost politických stran, které jsou proti válce, nejaktivněji vystupují bolševici

**Vladimír Iljič
(Uljanov) Lenin
(1870 – 1924)**

Únorová revoluce 1917

- 3. březen – uzavření Putilova zbrojního závodu
- Růst demonstrací a stávek, hladové pochody
- Snaha potlačit je silou, vzpoura vojáků, přidávají se k demonstrantům
- Abdikace cara ve prospěch jeho bratra Michaila, ten ale odmítá přijmout = konec vlády Romanovců
- Vytvořena *Prozatímní vláda*, v čele stojí umírněný kníže Lvov, později radikálnější Kerenský
- Lenin slibuje ukončit válku a připravuje převrat

Říjnová revoluce

- na podzim se šíří zvěsti, že na frontách se nebojuje -> další vzpoury vojáků
- Do čela Petrohradského sovětu postaven Trockij → chystá ozbrojený puč
- Obsazení bolševiky hlavní pošty, tiskáren a jiných důležitých budov v Sankt-Petersburgu. Provolání „Občanům Ruska“ – vyzývají k povstání
- Demontrace před Zimním palácem, po výstřelu z Aurory následuje 7.11. (25.10. podle ruského kalendáře) dobytí paláce a zatčení Prozatímní vlády → Bolševici u moci

První opatření bolševiků

- Byla ustanovena vláda Lidových komisařů v čele s Leninem
- Vydány dekrety:
  - Dekret o půdě (půda má patřit rolníkům)
  - Dekret o míru (Rusko oznámilo, že vystupuje z války)
  - Deklarace práv národů na sebeurčení (využilo Finsko a pobaltské státy a vyhlásily nezávislost)
- V březnu 1918 uzavřelo Rusko s Německem separátní brest-litevský mír

Občanská válka (1917 – 1922)

- Proti revoluci bojovali tzv. „bílí“, kteří chtěli obnovit carismus nebo nové volby a obnovení Dumy, která měla rozhodnout o dalším osudu Ruska, vrchními veliteli byli admirál Kornilov, generál Děnikin, generál Kolčak a další
- Na straně revoluce a prosazení sovětské vlády bojovali tzv. „rudí“, hlavními veliteli byl Trockij (vytvořil Rudou armádu), Buděnnij, Vorošilov, Tučačevskij
- Bílým pomáhaly také anglické, francouzské, americké a japonské oddíly, které zahájily vojenskou intervenci do Ruska
- Na stranu bílých se přidali také českoslovenští legionáři, kteří obsadili a kontrolovali Transsibiřskou magistrálu (velel jim generál Gajda), v roce 1920 se přes Vladivostok vrací domů

Vítězství bolševiků

- Velení bílých bylo roztrženo a nejednotné
- Bolševici obratnou propagandou a sliby získali na svou stranu většinu rolníků
- Původní „válečný kapitalismus“ a totální znárodnění průmyslu, které spolu s válečnými útrapami vedly k totálnímu hospodářskému krachu, bylo v roce 1921 nahrazeno NEPem (novou ekonomickou politikou), která částečně povolila drobné soukromé podnikání → ekonomické oživení
- Celkové ztráty v občanské válce byly 10,5 miliónu lidí, z toho asi 2,5 mil. rudých, 2 mil. bílých a 6 mil. obyvatel zahynulo v důsledku teroru, hladu a tyfu

- 1919 až 1921 - Rusko téměř zničil hladomor a tyfus;
- 1921 - Lenin nechal brutálně potlačit vzpouru kronšadtských námořníků a několik rolnických povstání;
- Bolševici na pokyn Lenina začali budovat GULAG, pracovní tábory, do kterých byly zpočátku posíláni odpůrci revoluce
- Mnohým se podařilo emigrovat → tzv. „bílá emigrace“, také k nám do Československa

V prosinci 1922 vyhlášen vznik SSSR
(Svazu sovětských socialistických
republik) v čele s Leninem

ӘХЛИ ЮРТЛАРЫҢ ПРО-
ЛЕТАРЛАРЫ, БИРЛЕШИҢ!

ПРОЛЕТАРҲОИ ҲАМАИ
МАМЛАКАТҲО, ЯҚШАВЕД!

VISU ZEMJU PROLETĀ-
RIEŠI, SAVIENOJĪETIES!

VISU ŠALIŲ PROLE-
TARAI, VIENŪKITES!

БҮТҮН ДҮНЁ ПРОЛЕ-
ТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ
КРАІН, ЄДНАЙТЕСЯ!

ПРОЛЕТАРИИ ВСЕХ
СТРАН, СОЕДИНЯЙТЕСЬ!

KÖIGI MAADE PROLE-
TAARLASED, ÜHINEGE!

ՊՐՈԼԵՏԱՐԻԵՐ ԲՈՒՈՐ
ԵՏԿՐՆԵՐԻ, ՄԻԱՅԵՔՔ

БАРДЫК ӨЛКӨЛӨРДҮН ПРО-
ЛЕТАРЛАРЫ, БИРИККИЛЕ!

ПРОЛЕТАРЬ ДИНТОАТЕ
ЦЭРИЛЕ, УНИЦИ-ВЭ!

БҮТҮН ӨЛКӨЛӨРИН ПРО-
ЛЕТАРЛАРЫ, БИРЛАШИН!

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ
КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Svaz sovětských socialistických republik

- 1 Ruská SFSR
- 2 Ukrajinská SSR
- 3 Běloruská SSR
- 4 Uzbecká SSR
- 5 Kazašská SSR
- 6 Gruzínská SSR
- 7 Ázerbájdžánská SSR
- 8 Litevská SSR
- 9 Moldavská SSR
- 10 Lotyšská SSR
- 11 Kyrgyzská SSR
- 12 Tádžická SSR
- 13 Arménská SSR
- 14 Turkmenská SSR
- 15 Estonská SSR

Josef Vissariovíč Džugašvili (Stalin)

• 18.12.1879 – 1.3.1953

- Byly inscenovány **politické monstrprocesy proti vykonstruovaným nepřátelům** strany a státu. Stalin postupně zlikvidoval všechny Leninovy stoupence.
- Neexistovala hospodářská soutěž, hospodářské neúspěchy se automaticky stávaly sabotáží proti socialismu. **Celá společnost byla ovládána atmosférou strachu a udavačství.**
- Stalin byl ztotožněn se stranou a státem.
- Vzniká **kult osobnosti** neomylného dobrotivého vůdce, otce národa, který má zlé rádce.
- Stalinovi jsou zasílány dary jako orientálnímu despotovi, je oslavován v literatuře i v písních.
- **Roste byrokratizace režimu** a buduje režim osobní moci.

- V letech 1930 až 1953 bylo za politickou činnost zatčeno 3,6 – 3,8 miliónů lidí, z nich bylo zastřeleno 748 – 786 tisíc lidí, ostatní byli deportováni do Gulagů (celkem odsouzeno asi 20 miliónů lidí)
- V roce 1935 inicioval Stalin zákon, podle kterého byly trestně zodpovědné děti od 12 let, mohly být i popraveni
- Vrchol represí byl v letech 1937 – 1938, kdy fungovali tzv. trojky, které odsuzovali k smrti bez soudu.
- Od r. 1940 existovali tzv. pracovní zákony, podle kterých bylo odsouzeno téměř 18 tisíc lidí), např. za pozdní příchod do práce = sabotáž, nebo sběr zbytků obilí na poli po sklizni = rozkrádání socialistického vlastnictví)

GULAG

1923 – 1967

Soustava koncentračních táborů

1941 - 1945

• **VELKÁ
VLASTENECKÁ
VÁLKA**

Rusko v 2. polovině XX. století

- Poválečné období (1945 – 1953)
- „Období tání“ (1953 – 1964)
- „Období stagnace“ (1964 – 1985)
- „Období perestrojky“ (1985 – 1991)
- Rozpad SSSR - 1991

Výsledky poválečného období:

- Rozdělení Evropy na Západní (imperialistickou) a Východní (komunistickou) části
- Začátek *Studené války*
- Začátek závodů ve zbrojení
- Svět se stal bipolárním: dvě velmoci USA a SSSR bojovaly o sféry vlivu

„Chruščovovské tání“ – „оттепель“

Nikita Sergejevič Chruščov

- Na XX. sjezdu Komunistické strany SSSR v roce 1956 přednesl projev *O kultu osobnosti a jeho důsledcích*, v němž kritizoval Stalinovy zločiny. Projev byl natolik převratný, že tehdy nebyl publikován. Dal také propustit miliony vězňů z GULAGu
- Chruščovova vláda považována za jedno z nejnapjatějších období studené války, které vyvrcholilo Karibskou krizí.

Кукуруза - королева полей LOL.211.RU

„Doženeme a předeženeme Ameriku“

„Období stagnace“ – „период застоя“

Leonid Iljič Brežněv

- Neostalinismus
- Vrchol moci KGB
- Vyzdvihování Brežněva (vysoké hodnosti – maršál, mnohá vyznamenání, ovace)

Krize společnosti

- V ekonomice – zaostávání za západními zeměmi
- V zahraniční politice – konfrontace se Západem
- V kultuře – cenzura, dvojí kultura (oficiální a neoficiální)

Vznikla nutnost změn v politice

Michail Sergejevič Gorbačov

Pokoušel se o změny, které by vedly ke zlepšení fungování sovětského, komunistického a politického systému a k ukončení studené války. Tyto změny ale nakonec vedly i ke konci vlády Komunistické strany Sovětského svazu (KSSS) a k rozpadu sovětského impéria.

1991 – SSSR přestal existovat

Ruská Federace

Administrativní členění:	2 - Karačajevsko-Čerkesko	4 - Severní Osetie	6 - Kalmycko	8 - Čuvaško	10 - Udmurtsko	12 - Baškortostán
	1 - Adygsko	3 - Kabardsko-Balkarsko	5 - Čečensko a Inguško	7 - Mordvinsko	9 - Marijsko	11 - Tatarstán
						13 - Chakasko

Hlavní město RF - Moskva

Boris Nikolajevič Jelcin

Státní symboly RF

Státní vlajka

Státní znak

Hymna RF

Prezident RF

- **Vladimir Vladimirovič Putin**

Předseda vlády RF

- **Dmitrij Anatoljevič
Medvěděv**

